

5.10 Veřejná ekonomika (veřejné rozpočty, hospodaření územních samosprávních celků)

- záporná bilance veřejných rozpočtů
- výdaje rostly rychleji než příjmy

Veřejné rozpočty jsou tvořeny rozpočty krajského úřadu, obcí a dobrovolných svazků obcí. Územní rozpočty prošly v roce 2003 podstatnou změnou, která navazovala na reformu veřejné správy – agendy a prostředky ze zrušených okresních úřadů byly převedeny na obce a kraje, z tohoto důvodu bude v této stati přiblížen pouze rok 2003 a 2004.

Hospodaření územních rozpočtů v obou letech skončilo převahou výdajů nad příjmy. Zatímco v roce 2003 dosáhl schodek 422,1 mil. Kč, v roce 2004 přesáhl hranici 2 miliard korun a vzrostl tedy téměř pětkrát. Na záporné bilanci roku 2004 se podílí především hospodaření obcí Jihomoravského kraje, jejich schodek rozpočtu tvoří 97,7 % z celku. Skutečností bylo, že vývoj hospodaření veřejných rozpočtů v kraji v zásadě odpovídal republikovému vývoji, zde byla v obou letech také zaznamenána převaha výdajů nad příjmy. Schodek územního rozpočtu kraje v roce 2003 tvořil 14,3 % republikového schodku, ovšem v roce 2004 se tento podíl zvýšil na 23,2 %.

Obrat veřejných rozpočtů (součet příjmů a výdajů) dosáhl v roce 2004 celkem 80,9 mld. Kč a meziročně se zvýšil o 4,2 mld. Kč, tj. o 5,4 %. Na celkovém obratu se v roce 2004 podílel rozpočet krajského úřadu hodnotou 27,9 % (v roce 2003 26,6 %), rozpočet obcí hodnotou 71,3 % (v roce 2003 72,3 %). Podíl rozpočtu svazků obcí byl nejnižší – 1,1 % v roce 2003 a 0,8 % v roce 2004.

Tab. 5.10.1 Bilance příjmů a výdajů veřejných rozpočtů k 31. 12.

v tis. Kč

	Územní rozpočet celkem		v tom					
			Krajský úřad Jihomoravského kraje		obce Jihomoravského kraje		dobrovolné svazky obcí	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Příjmy celkem	38 156 286	39 400 016	10 292 499	11 253 948	27 478 941	27 839 553	384 847	306 515
Výdaje celkem	38 578 401	41 471 953	10 113 269	11 292 653	27 994 418	29 864 121	470 714	315 180
Saldo	-422 115	-2 071 938	179 229	-38 705	-515 477	-2 024 568	-85 867	-8 665

Příjmy krajského úřadu v roce 2004 dosáhly částky 11,3 mld. Kč, proti roku 2003 se zvýšily o 961,4 mil. Kč (o 9,3 %). Hlavním zdrojem příjmu kraje byly dotace, v roce 2004 se podílely na celkových příjmech hodnotou 84,8 %, v roce 2003 činil podíl 87,5 %. U daňových příjmů dosáhl podíl v obou sledovaných letech shodně 11,6 %.

Tab. 5.10.2 Příjmy veřejných rozpočtů k 31. 12.

v tis. Kč

	Krajský úřad Jihomoravského kraje		Obce Jihomoravského kraje		Dobrovolné svazky obcí	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Daňové příjmy	1 197 467	1 304 218	11 350 566	12 487 919	17	32
z toho:						
daně z příjmů fyzických osob	350 803	389 682	3 203 857	3 536 159	-	-
daně z příjmu právnických osob	337 279	371 134	2 972 534	3 444 610	-	-
daň z přidané hodnoty	507 952	542 394	3 603 881	3 837 493	-	-
Nedaňové příjmy	84 270	396 713	2 200 692	2 708 570	72 814	77 471
z toho:						
příjmy z vlastní činnosti	601	1 474	373 503	411 871	10 580	12 248
odvody příspěvkových organizací	66 114	235 192	44 994	193 955	-	-
příjmy z pronájmu majetku	802	5 475	908 368	821 061	54 046	61 035
Kapitálové příjmy	8 704	7 036	1 916 316	1 282 284	4 622	15
z toho:						
příjmy z prodeje dlouhodobého majetku	8 704	7 036	1 780 790	1 211 327	85	-
Přijaté dotace	9 002 059	9 545 981	12 011 368	11 360 781	307 394	228 996
v tom:						
neinvestiční přijaté dotace	8 661 580	8 960 617	8 604 630	8 679 153	56 116	70 298
investiční přijaté dotace	340 479	585 364	3 406 738	2 681 627	251 279	158 698
Příjmy celkem	10 292 499	11 253 948	27 478 941	27 839 553	384 847	306 515

Příjmy rozpočtu obcí Jihomoravského kraje v roce 2004 dosáhly částky 27,8 mld. Kč, proti roku 2003 byly o 360,6 mil. Kč vyšší (o 1,3 %). Hlavními zdroji příjmu obcí jsou daňové příjmy a dotace, daňové příjmy tvořily v roce 2004 40,8 % příjmů a dotace 44,9 % (v roce 2003 to bylo 43,7, resp. 41,3 %). Struktura příjmů z daní je v obou letech podobná – podíl daně z přidané hodnoty se pohybuje okolo 31 %, podíl daně z příjmu fyzických osob zhruba 28 % a podíl daně z příjmu právnických osob okolo 27 %.

Tab. 5.10.3 Výdaje veřejných rozpočtů k 31. 12.

v tis. Kč

	Krajský úřad Jihomoravského kraje		Obce Jihomoravského kraje		Dobrovolné svazky obcí	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Běžné výdaje	9 674 457	10 288 944	18 145 585	19 345 388	65 493	64 734
z toho:						
platy zaměstnanců a ost. platby za provedenou práci	140 703	158 390	2 116 196	2 188 504	6 512	7 509
nákup vody, paliv, energie, služeb a ostatní nákupy	108 609	109 762	3 501 353	3 782 181	28 456	32 562
neinvestiční dotace podnikatelským subjektům	740 292	839 698	1 060 159	1 183 325	350	-
neinvestiční transfery příspěvkovým a pod. organizacím	4 610 093	4 733 084	6 145 401	6 507 511	-	-
neinvestiční transfery obyvatelstvu	6 130	3 726	1 826 944	1 829 286	-	14
Kapitálové výdaje	438 813	1 003 708	9 848 833	10 518 733	405 221	250 446
z toho:						
investiční nákupy a související výdaje	90 145	174 854	83 321 531	8 217 039	378 532	224 483
investiční dotace podnikatelským subjektům	7 755	6 928	293 503	269 878	-	-
investiční dotace příspěvkovým organizacím	283 480	621 092	352 338	316 815	-	-
Výdaje celkem	10 113 269	11 292 653	27 994 418	29 864 121	470 714	315 180

Výdaje krajského úřadu v roce 2004 dosáhly částky 11,3 mld. Kč, proti roku 2003 se zvýšily o 1,2 mld. Kč (o 11,7 %), růst výdajů byl tedy o 2,4 bodu vyšší než růst příjmů. Běžné výdaje v roce 2004 dosáhly částky 10,3 mld. Kč, na celkových výdajích se podílely ve výši 91,1 %. Téměř polovinu této částky tvořily neinvestiční transfery příspěvkovým organizacím, zejména v odvětví školství, zdravotnictví, sociální péče a kultury.

Tab. 5.10.4 Příjmy a výdaje veřejných rozpočtů obcí podle okresů k 31. 12.

v tis. Kč

	Příjmy celkem		Výdaje celkem		Saldo	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Obce Jihomoravského kraje	27 478 941	27 839 553	27 994 418	29 864 121	-515 477	-2 024 568
Blansko	1 956 339	2 139 100	1 916 744	2 151 957	39 594	-12 857
Brno-město	13 320 552	12 931 593	13 958 553	14 815 708	-638 001	-1 884 116
Brno-venkov	3 028 051	3 138 775	2 915 574	3 121 861	112 477	16 914
Břeclav	2 267 113	2 467 839	2 295 181	2 457 752	-28 068	10 087
Hodonín	3 039 336	3 290 307	3 015 148	3 284 961	24 188	5 346
Vyškov	1 638 053	1 541 906	1 570 609	1 628 278	67 444	-86 372
Znojmo	2 229 498	2 330 034	2 322 610	2 403 603	-93 112	-73 570

Celkové výdaje obcí Jihomoravského kraje dosáhly v roce 2004 částky 29,9 mld. Kč, proti roku 2003 se zvýšily o 1,9 mld. Kč (o 6,7 %), také zde předstihlo tempo růstu výdajů růst příjmů, a to o 5,4 bodu. Běžné výdaje v roce 2004 tvořily 64,8 % a dosáhly 19,3 mld. Kč, nárůst proti roku 2003 je patrný u všech položek běžných výdajů, nejvýraznější je u objemově nejvýznamnějších složek, a to u neinvestičních transferů příspěvkovým organizacím a výdajů na nákup vody, paliv, energií a ostatních nákupů. Tabulka 5.10.4 ukazuje hospodaření obcí podle jednotlivých okresů. Nejlépe na tom byly v obou letech obce okresu Brno-venkov a Hodonín, když saldo bylo pokaždé kladné, nejhůře pak okres Brno-město a obce okresu Znojmo se stabilně zápornými saldy.

V kapitole 8, která je věnována mezikrajskému srovnání, jsou z oblasti veřejných rozpočtů hodnoceny dva ukazatele. Na straně příjmů obecních rozpočtů je to **objem přijatých dotací celkem v přepočtu na 1 000 obyvatel**, na straně výdajů krajských a obecních rozpočtů pak **objem investičních nákupů a souvisejících výdajů v přepočtu na 1 000 obyvatel**. Postavení Jihomoravského kraje bylo v obou případech velmi dobré, v hodnocení ukazatele přepočtu objemu dotací se kraj umístil na druhém místě za Hlavním městem Prahou, u přepočtu objemu investičních nákupů zaujal třetí místo (za Hlavním městem Prahou a Jihočeským krajem).